

MANAGEMENTUL SITUATIILOR DE URGENTA DATORATE INUNDATIILOR

ACTIVITĂȚI DESFĂȘURATE ÎN PERIOADA PREDEZASTRU

1. PREGĂTIRE – PREVENIRE

Măsurile de intervenție operativă se realizează în mod unitar, pe baza planurilor de apărare împotriva inundațiilor, fenomenelor meteorologice periculoase, accidentelor la construcții hidrotehnice și poluărilor accidentale, ce se elaborează pe județe, localități și de către utilizatorii de apă potențial poluatori, precum și la obiectivele care pot fi afectate de astfel de fenomene sau accidente și la nivel bazinal.

Elaborarea planurilor de apărare se va face cu luarea în considerare a planurilor de amenajare a teritoriului și a restricționării regimului de construcții în zonele inundabile.

Se elaborează:

- *plan de apărare împotriva inundațiilor, ghețurilor și poluărilor accidentale al comitetelor municipale, orașenești și comunale pentru situații de urgență prin grija primarilor.*

Conținutul cadru al Planului local de apărare împotriva inundațiilor, ghețurilor și poluărilor accidentale al Comitetelor locale pentru situații de urgență este prezentat în anexa nr. 2.5.

Totodată, operatorii economici trebuie să aibă un plan propriu de apărare în situații de urgență generate de inundații, pentru personalul și patrimoniul individual.

Inspectoratul General pentru Situații de Urgență și Inspectoratele județene pentru situații de urgență organizează, periodic, **exerciții și aplicații de protecție civilă și de intervenții la dezastre**. În scopul **verificării** sistemului de înștiințare și alarmare din localități, instituții publice și operatori economici, periodic, se execută **exerciții de alarmare publică**.

Mijloacele de alarmare specifice se instalează în locurile stabilite de inspectoratele județene pentru situații de urgență.

Evacuarea se execută pe baza **planurilor** întocmite în acest scop.

Organizarea, pregătirea și asigurarea forțelor, mijloacelor și a materialelor de intervenție

Comitetele locale, operatorii economici care au obiective ce pot fi afectate de inundații și fenomene meteorologice periculoase, deținătorii de lucrări hidrotehnice, precum și utilizatorii de apă potențiali poluatori au obligația de a organiza și asigura apărarea acestor obiective cu forțe și mijloace proprii, prevăzute din timp în planurile de apărare, adaptate la condițiile concrete care pot apărea.

Toți factorii au obligația să constituie formații de intervenție nominalizate, înzestrate cu mijloace și materiale de intervenție potrivit Normativului-cadru de dotare cu mijloace și materiale de apărare împotriva inundațiilor, ghețurilor și combaterea poluărilor accidentale.

Formațiile de intervenție locale vor fi **instruite** de către specialiști din cadrul comitetelor județene pentru situații de urgență, pe categorii de risc, pentru cunoașterea exactă a atribuțiilor ce le revin în diferite situații de urgență.

Comitetele județene pentru situații de urgență au obligația să constituie formații dotate cu mijloace de intervenție pentru sprijinirea Comitetelor locale, în cazul în care este depășită capacitatea de intervenție a acestora, potrivit legii.

Comitetele județene, respectiv al municipiului București pentru situații de urgență, împreună cu Comitetul ministerial din Ministerul Mediului și Gospodăririi Apelor vor organiza **anual simulări** de fenomene hidrometeorologice periculoase, de avarii la construcții hidrotehnice și de poluări accidentale, pentru verificarea modului de funcționare a fluxului informațional pentru aceste tipuri de riscuri, vor efectua exerciții aplicative pentru verificarea pregătirii formațiilor, funcționării sistemelor de avertizare-alarmare și a modului de folosire a mijloacelor și materialelor de intervenție, precum și instruirii ale personalului implicat în gestionarea situațiilor de urgență generate de tipurile de risc specifice.

Deținătorii de lucrări de gospodărire a apelor cu rol de apărare împotriva inundațiilor vor efectua verificări periodice în vederea asigurării condițiilor tehnice și funcționale corespunzătoare ale acestora.

Se va verifica funcționalitatea dispozitivelor hidromecanice, a aparaturii de măsură și control, a comportării construcțiilor, precum și buna funcționare a sistemelor hidrometrice, de telecomunicație și a surselor de energie de rezervă. De asemenea, se vor verifica existența materialelor și mijloacelor de intervenție potrivit Normativului-cadru de dotare cu mijloace și materiale de apărare împotriva inundațiilor, ghețurilor și combaterea poluărilor accidentale, modul în care sunt depozitate și se vor lua măsurile ce se impun în toate aceste direcții.

Comitetele locale pentru situații de urgență și deținătorii de construcții hidrotehnice au obligația să asigure instalarea și exploatarea dispozitivelor meteorologice, hidrologice sau hidrometrice necesare cunoașterii și urmării mărimilor caracteristice locale de apărare și asigurarea corelației acestora cu cele zonale.

Întreținerea și exploatarea dispozitivelor se efectuează în conformitate cu instrucțiunile aprobate de Comitetul Ministerial al Ministerului Mediului și Gospodăririi Apelor, iar transmiterea datelor și măsurătorilor se asigură de către deținători.

Pentru asigurarea transmiterii informațiilor, prognozelor și avertizărilor de la unitățile meteorologice și hidrologice la Comitetele județene și locale, prin planurile operative de apărare se stabilesc mijloacele de telecomunicații ce vor fi folosite, la care se va asigura permanența.

La județe permanența va fi asigurată de către Centrele operaționale din cadrul Inspectoratelor județene pentru situații de urgență, la municipii, orașe și comune permanența va fi asigurată prin grija Comitetelor locale, iar la obiectivele sociale și economice periclitare, prin grija conducătorilor acestora.

Pentru asigurarea fluxului informațional decizional operativ între Comitetele județene și locale, ***pot fi folosite și mijloacele de telecomunicații ale posturilor de poliție, unităților militare și alte mijloace de telecomunicații disponibile, în condițiile legii.***

Conținutul rapoartelor operative ce se transmit zilnic de către Comitetele locale (primării) la Comitetele județene (Inspectoratele județene pentru situații de urgență) și la Centrele operative ale Sistemelor de Gospodărire a Apelor – pe timpul producerii fenomenelor periculoase este prevăzut în anexa nr. 2.6.

Conținutul raportului de sinteză privind apărarea împotriva inundațiilor, fenomenelor meteorologice periculoase, accidentelor la construcții hidrotehnice și poluărilor accidentale este prevăzut în anexa nr. 2.7.

2. ÎNȘTIINȚAREA, AVERTIZAREA ȘI ALARMAREA

Protecția populației, a bunurilor materiale și a valorilor culturale se realizează printr-un ansamblu de activități constând în: înștiințare, avertizare, prealarmare și alarmare, adăpostire, evacuare și alte măsuri tehnice și organizatorice specifice.

Înștiințarea se realizează de Inspectoratul Județean (municipal) pentru situații de urgență sau de către serviciile de urgență profesionale, după caz, pe baza informațiilor primite de la populație sau de la structurile care monitorizează sursele de risc.

Avertizarea populației se realizează de către autoritățile administrației publice locale prin mijloacele de avertizare specifice, în baza înștiințării primite de la structurile abilitate.

Prealarmarea se realizează prin transmiterea mesajelor/semnalelor de avertizare către autorități despre probabilitatea producerii unor dezastre.

Alarmarea populației se realizează de autoritățile administrației publice locale prin mijloacele specifice, pe baza înștiințării primite de la structurile abilitate.

Mijloacele de avertizare și alarmare specifice se instalează în locurile stabilite de Inspectoratul județean (municipal) pentru situații de urgență și de serviciile de urgență profesionale.

Mesajele de avertizare și alarmare se transmit obligatoriu, cu prioritate și gratuit prin toate sistemele de telecomunicații, posturile și rețelele de radio și de televiziune, inclusiv prin satelit și cablu, care operează pe teritoriul României, la solicitarea expresă a președinților/șefilor structurilor pentru situații de urgență.

Folosirea mijloacelor de alarmare în cazul producerii unor dezastre se execută numai cu aprobarea primarului localității, a conducătorului instituției publice sau a agentului economic implicat, după caz, ori a împuterniciților acestora.

Sistemul de înștiințare, avertizare și alarmare la localități, instituții publice și operatori economici se verifică periodic prin executarea de antrenamente și exerciții.

Folosirea mijloacelor tehnice de alarmare și alertare cu încălcarea prevederilor legale și a normelor tehnice este interzisă.

Stabilirea pragurilor de apărare

Starea de alertă generată de inundații, fenomene meteorologice periculoase, accidente la construcții hidrotehnice și poluări accidentale **se declanșează în momentul în care se constată apariția fenomenului periculos sau când probabilitatea de apariție este stabilită prin prognoză.**

Pe parcursul gestionării situațiilor de urgență se pot deosebi **trei etape** care diferă între ele prin gradul de pericol prezentat. Ele sunt declanșate la atingerea unor praguri critice (criterii de avertizare), specifice fenomenului analizat (inundații, fenomene meteorologice și hidrologice periculoase, comportarea în timp a construcțiilor hidrotehnice) și care sunt precizate în instrucțiuni speciale.

a) **Situația de atenție** are semnificația unei situații deosebite și nu reprezintă neapărat un pericol.

Consecințele intrării în situația de atenție sunt:

- ***îndesirea observațiilor și măsurărilor care se fac pentru urmărirea fenomenului și pentru prognoza evoluției sale;***
- ***verificarea construcțiilor cu rol de apărare și urmărirea asigurării condițiilor de scurgere a apelor mari;***
- ***informarea despre posibilitatea producerii unei poluări accidentale.***

b) ***Situația de alarmă*** este caracterizată printr-o evoluție a fenomenelor în direcția în care poate conduce la un anumit pericol (de exemplu: creșterea în continuare a nivelurilor pe cursul de apă, creșterea debitelor infiltrate prin construcțiile hidrotehnice de retenție și a antrenării de materiale din corpul acestora, creșterea intensității precipitațiilor sau a vitezei vântului, poluări accidentale confirmate care necesită intervenții și altele).

Declanșarea stării de alarmă conduce la intrarea în situația operativă a comitetelor pentru situații de urgență. Activitățile desfășurate sunt atât activități menite să stăpânească fenomenul, cât și activități pregătitoare pentru eventualitatea declanșării situației de pericol.

c) ***Situația de pericol*** este declanșată în momentul în care pericolul devine iminent și este necesară luarea unor măsuri excepționale pentru limitarea efectelor inundațiilor (evacuarea populației, a animalelor, a unor bunuri materiale, măsuri deosebite în exploatarea construcțiilor hidrotehnice cu rol de apărare împotriva inundațiilor, restricții de circulație pe unele drumuri și poduri, precum și pe căile navigabile), precum și pentru combaterea poluărilor accidentale cu efecte grave asupra ecosistemului (modificarea parametrilor de calitate a apei, distrugerea faunei și ihtiofaunei, a mediului înconjurător și altele, sau care depășesc teritoriul de competență).

Trecerea și revenirea de la o stare la alta se pot face în funcție de evoluția fenomenelor.

Mărimile caracteristice de apărare împotriva inundațiilor sunt:

a) mărimi zonale de avertizare, stabilite la stațiile hidrometrice și la posturile pluviometrice situate în amonte de obiectivele periclitate, după caz, pentru precipitații, niveluri sau debite;

b) mărimi locale de apărare, stabilite în apropierea obiectivelor, sub formă de niveluri sau debite.

Posturile avertizoare fac parte din rețeaua națională de hidrologie și meteorologie și trebuie să fie amplasate la o distanță suficientă de obiectivul

avertizat, pentru a putea fi luate măsurile necesare prestabilite prin planurile de apărare.

Mărimile caracteristice de apărare definite în caz de inundații, sunt:

A. Pentru ***zonele îndiguite*** ale cursurilor de apă:

- cota fazei I de apărare – atunci când nivelul apei ajunge la piciorul taluzului exterior al digului pe o treime din lungimea acestuia;
- cota fazei a II-a de apărare – atunci când nivelul apei ajunge la jumătatea înălțimii dintre cota fazei I și cea a fazei a III-a de apărare;
- cota fazei a III-a de apărare – atunci când nivelul apei ajunge la 0,5-1,5 m sub cota nivelurilor apelor maxime cunoscute sau sub cota nivelului maxim pentru care s-a dimensionat digul respectiv sau la depășirea unui punct critic.

B. Pentru ***zonele neîndiguite*** ale cursurilor de apă:

- cota de atenție – nivelul la care pericolul de inundare este posibil după un interval de timp relativ scurt, în care se pot organiza acțiunile de apărare sau de evacuare;
- cota de inundație – nivelul la care începe inundarea primului obiectiv;
- cota de pericol – nivelul la care sunt necesare măsuri deosebite de evacuare a oamenilor și bunurilor, restricții la folosirea podurilor și căilor rutiere, precum și luarea unor măsuri deosebite în exploatarea construcțiilor hidrotehnice.

C. Pentru ***acumulări***:

a) fazele I, II și III de apărare sunt stabilite în funcție de nivelul apei în lac și se calculează de proiectant în ecartul cuprins între Nivelul Normal de Retenție (NNR) și Cota creastă deversor.

D. Pentru ***comportarea barajelor***:

a) pragurile critice sunt ***stabilite de proiectant*** pentru fiecare obiectiv pe baza instrucțiunilor aprobate de Comitetul Ministerial în funcție de:

- nivelul apei în lac, când acesta depășește cota crestei deversorului;
- atingerea unor valori limită în comportarea construcției astfel:
  - pragul de atenție – valorile unora dintre parametri se apropie sau chiar depășesc domeniul considerat normal, fără ca starea generală de stabilitate a construcției să fie modificată;

- pragul de alertă – modificări periculoase ale parametrilor de comportare cu evoluția spre forme incipiente de cedare;
- pragul de pericol – barajul suferă modificări ce pot conduce la avarierea gravă sau la ruperea construcției.

În cazul pericolului de inundații prin **aglomerarea ghețurilor** și revărsarea apelor, se stabilesc următoarele mărimi caracteristice:

- faza I – atunci când gheața se desprinde și sloiurile se scurg pe cursul de apă;
- faza a II-a – atunci când sloiurile de gheață formează îngrămădiri;
- faza a III-a – atunci când sloiurile s-au blocat formând zăpoare (baraje de gheață).

Mărimile caracteristice zonale și locale de apărare se stabilesc o dată cu întocmirea planurilor de apărare pentru fiecare obiectiv în parte și orice modificare survenită în intervalul de valabilitate a planurilor de apărare, se pune de acord cu Direcțiile de Ape din cadrul Administrației Naționale „Apele Române” și se reactualizează în planurile de apărare, la toate nivelurile.

Pragurile critice de apărare pentru fenomenele meteorologice periculoase se stabilesc prin instrucțiuni elaborate de către Administrația Națională de Meteorologie și se aprobă de către Comitetul ministerial al Ministerului Mediului și Gospodăririi Apelor.

ACTIVITĂȚI DESFĂȘURATE PE TIMPUL PRODUCERII INUNDAȚILOR

În cazul prognozării atingerii pragurilor critice sau la atingerea intempestivă a acestora, se iau următoarele măsuri:

- **Comitetele locale pentru situații de urgență:**
  - a) asigură permanența la sediul primăriei în vederea primirii prognozelor și avertizărilor hidrometeorologice, a deciziilor Comitetului județean și pentru transmiterea informațiilor privind evoluția fenomenelor periculoase, efectelor lor, măsurilor luate și măsurilor suplimentare necesare;

b) folosesc toate mijloacele existente pentru avertizarea cu prioritate a populației și obiectivelor aflate în zonele de risc la inundații din revărsări de cursuri de apă, scurgeri de pe versanți și accidente la construcții hidrotehnice, așa cum sunt ele delimitate în planurile locale de apărare, precum și a populației aflate în zonele de risc pentru producerea fenomenelor meteorologice periculoase și a poluărilor accidentale;

c) declanșează acțiunile operative de apărare în zonele periclitare, în conformitate cu prevederile planurilor de apărare aprobate, constând în principal din:

- supravegherea permanentă a zonelor de risc;*
- dirijarea forțelor și mijloacelor de intervenție;*
- supraînălțarea și consolidarea digurilor și a malurilor, în funcție de cotele maxime prognozate;*
- evacuarea preventivă a oamenilor și animalelor și punerea în siguranță a bunurilor ce nu pot fi evacuate, prin ridicare la cote superioare sau prin ancorare;*

d) iau măsuri de evitare sau de eliminare a blocajelor cu plutitori și ghețuri, în special în zonele podurilor rutiere și de cale ferată, prizelor de apă, de evacuare a apei din incinte;

e) asigură participarea forțelor de intervenție alcătuite din localnici la acțiunile operative desfășurate de specialiștii unităților deținătoare de lucrări cu rol de apărare împotriva inundațiilor;

f) localizează apele revărsate, precum și pe cele provenite din infiltrații și scurgeri de pe versanți și le dirijează în albiile cursurilor de apă, gravitațional sau prin pompare;

g) asigură surse suplimentare pentru alimentarea cu apă a populației în perioadele deficitare.

• Deținătorii de lucrări de gospodărire a apelor

a) aplică regulile de exploatare a lucrărilor de gospodărire a apelor prevăzute în regulamentele de exploatare la ape mari și pentru perioadele deficitare;

b) supraveghează continuu barajele, digurile și instalațiile de evacuare a apelor mari și alte lucrări hidrotehnice și urmăresc aparatura de măsură și

control pentru verificarea comportării lucrărilor hidrotehnice și luarea măsurilor preventive care se impun;

c) execută lucrări de intervenție în scopul prevenirii avarierii sau distrugerii lucrărilor hidrotehnice;

d) limitează extinderea deteriorărilor de diguri sau baraje din materiale locale, prin executarea de lucrări provizorii;

e) anunță obiectivele social-economice interesate asupra manevrelor ce se efectuează la construcțiile hidrotehnice și care pot produce pagube în zonele de influență;

f) iau măsuri de avertizare-alarmare a obiectivelor situate în zona de influență, în caz de pericol iminent de avariere a construcțiilor hidrotehnice, utilizând în acest scop sistemele de avertizare-alarmare;

g) asigură funcționarea fluxului informațional decizional de apărare împotriva inundațiilor și fenomenelor meteorologice periculoase, mărinđ frecvența transmițerilor de informații, prognoze și avertizări către obiectivele periclitare, conform prevederilor planurilor operative de apărare;

h) transmite informații despre efectele inundațiilor și fenomenelor meteorologice periculoase și despre măsurile luate.

La acțiunile de limitare și înlăturare a urmărilor provocate de inundații participă unități militare și formațiuni de protecție și intervenție în situații de urgență existente pe timp de pace sau care se pot mobiliza, alte formațiuni și cetățeni.

Conducerea activităților de intervenție se realizează prin rețeaua centrelor operative sau a punctelor de comandă existente la autoritățile administrației publice locale, la instituțiile publice precum și la operatorii economici.

Conducerea nemijlocită a operațiunilor de intervenție se asigură de ***comandantul acțiunii***, împuternicit potrivit legii, care poate fi ajutat în îndeplinirea sarcinilor de către grupa operativă și punctul operativ avansat.

Grupa operativă se constituie, prin dispoziția primarului, din personal cu putere de decizie și specialiști ai serviciilor de urgență ale autorităților administrației publice locale, ai operatorilor economici și instituțiilor implicate în gestionarea inundațiilor.

Până la sosirea la fața locului a comandantului acțiunii, conducerea operațiunilor se asigură de comandantul sau de șeful formațiunii de intervenție din serviciul de urgență, cu sprijinul reprezentanților autorității administrației publice locale sau al patronului, după caz.

Coordonarea elaborării și derulării programelor de recuperare, reabilitare sau de restaurare pe timpul situațiilor de urgență se asigură de către reprezentanții autorităților, instituțiilor sau ai operatorilor economici stabiliți de comitetele pentru situații de urgență competente.

Evacuarea – este o măsură de protecție luată în cazul amenințării iminente, stării de alertă ori producerii unei situații de urgență și care constă în scoaterea din zonele afectate sau potențial a fi afectate, în mod organizat, a unor instituții publice, operatori economici, categorii sau grupuri de populație ori bunuri și dispunerea acestora în zone și localități care asigură condiții de protecție a persoanelor, bunurilor și valorilor, de funcționare a instituțiilor publice și operatorilor economici.

Evacuarea în cazul dezastrelor se execută pe baza planurilor întocmite în acest scop, conform legislației în vigoare.

Trecerea la executarea acțiunii de evacuare în situații de dezastre se hotărăște de primar sau de prefect, după caz, la propunerea comitetului pentru situații de urgență competent.

Accesul persoanelor neautorizate în zonele afectate și periculoase, delimitate și marcate corespunzător, care intră sub incidența situațiilor de urgență, este interzis.

Pentru organizarea evacuării Comitetele locale pentru situații de urgență vor întreprinde următoarele acțiuni principale:

- se împarte, pe hartă, teritoriul administrat, pe secțiuni de evacuare, cu alegerea locului de adăpostire și a traseului de evacuare pentru fiecare secțiune. Criterii pentru împărțirea în secțiuni, alegerea traseului și

locului de adăpostire: număr de locuitori; structura populației, pe ocupații și/sau grupe de vârstă; număr de animale care trebuie evacuate și adăpostite; distanța față de adapost; existența unor organizații neguvernamentale etc. Cu această ocazie se stabilesc și necesitățile de colaborare cu alte unități administrative pentru asigurarea condițiilor de adăpostire (spațiu, dotări etc), cu alte structuri de stat sau particulare, pentru asigurarea unor condiții de bază, cum sunt: asistența medicală, alimentarea cu apă și alimente etc.

- se vor marca pe hartă traseele de evacuare și zonele de adăpostire pentru fiecare secțiune.
- se elaborează planul de evacuare și adăpostire pe secțiunile care pot fi afectate de inundații.
- se vor marca pe teren traseele de evacuare și locurile de adăpostire.
- se va face instruirea populației privind traseele de evacuare și zonele de adăpostire și se vor organiza simulări. Se va avea în vedere evacuarea persoanelor, animalelor și bunurilor.
- se va instrui populația privind: pregătirea pentru evacuare în funcție de nivelul de alertă/alarmare; împărțirea teritoriului în secțiuni; traseele de evacuare și zonele de adăpostire; eventuale resurse specifice disponibile în caz de urgență (mijloace de transport, responsabilități, asistența medicală, asistența din partea unor ONG etc.). În acest scop, se pot utiliza materiale specifice (broșuri etc), editate fie de Inspectoratele pentru situații de urgență, fie de către primărie, cu aprobarea Inspectoratelor pentru situații de urgență.
- se vor stabili condiții de cooperare cu unitățile administrative adiacente și cu alte organizații de stat sau private, privind asigurarea: cazării, hrănirii, asistenței medicale, asistenței sanitar-veterinare, ordinii publice, prevenirea și stingerea incendiilor.
- se va organiza un sistem de primire, depozitare și distribuire a ajutoarelor destinate populației sinistrate.

Protecția populației și a bunurilor materiale se asigură printr-un ansamblu de măsuri